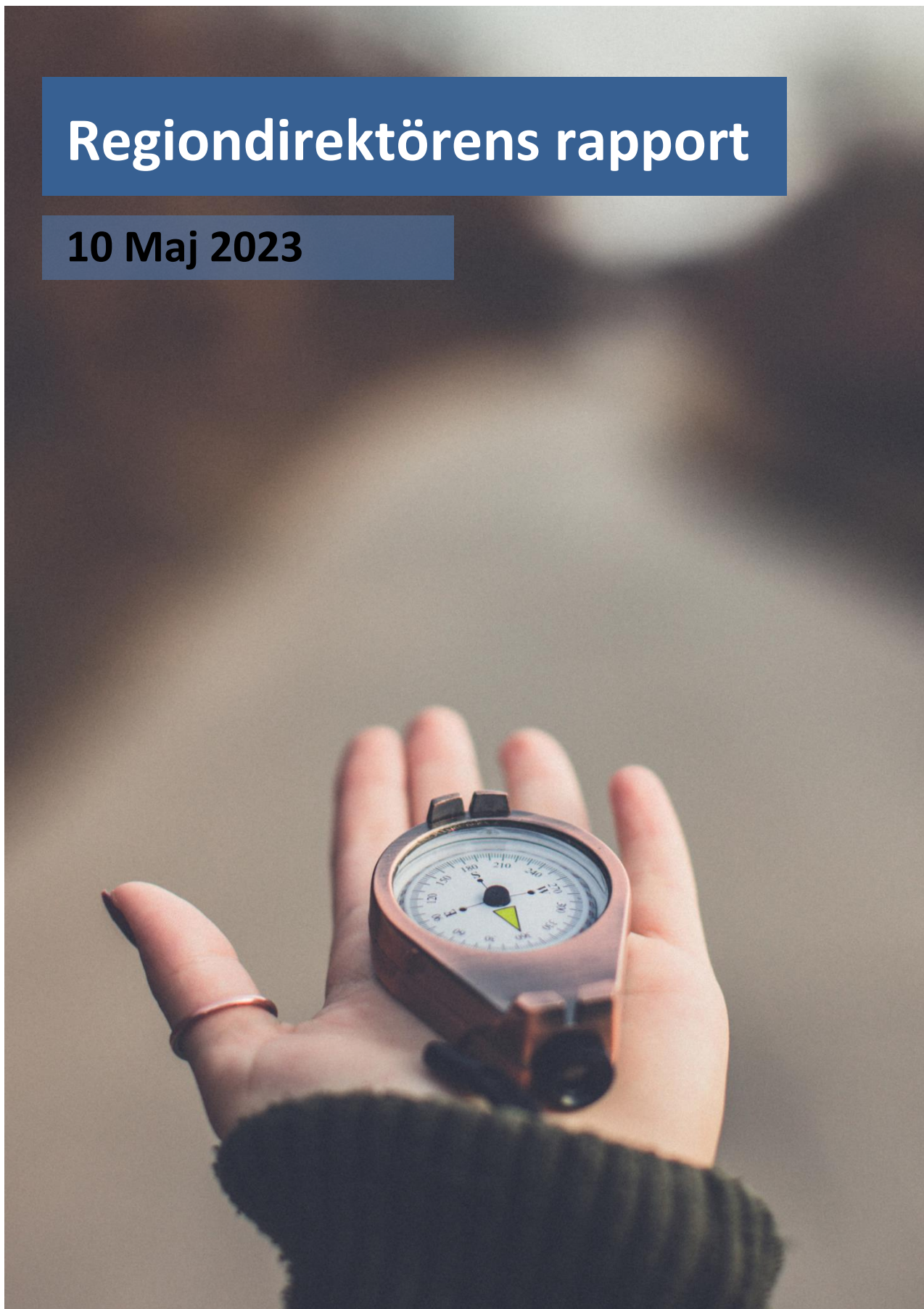

Regiöndirektörens rapport

10 Maj 2023

Innehållsförteckning

Inledning	3
Månadsrapport mars	4
Aktuella händelser	5
Region Norrbotten i lokala medier	5
Avrapportering av pågående ärenden	5
Information från verksamheten	15
Division Funktion	15
Division Länssjukvård 1	17
Division Länssjukvård 2	18
Division Nära.....	19
Division Psykiatri	22
Regiongemensamt	22
Arbetsbetsregler	22
Säkerhetsenheten	23
Etik och personcentrerad vård	23
Ekonomi och uppföljning	24
Patientsäkerhet och vårdhygien	24
Vårdhygien	24
Patientsäkerhet.....	24
Smittskydd	25
Nära vård	25
Årsrapport 2022	25
Hälso- och sjukvårdsdirektörens rapport	27
Regionala utvecklingsdirektörens rapport	27
Bilagor	27

Inledning

I min rapport denna månad hittar vi likt förra månaden och månaden dessförinnan avrapportering av pågående ärenden samt uppdrag under en egen rubrik, vilket framöver kommer vara ett stående avsnitt som kan väntas i varje rapport.

På ett övergripande ledningsplan präglas även denna månad av tre komponenter. Dels är det angeläget arbete att bistå med att sätta en strategisk planering för år 2024. Dels ska ett strategiskt planerings- och ledningsarbete av regionen ske för innevarande år, där fokus ligger på kompetensförsörjning inom ekonomiska avgränsningar och där ett större arbete vad gäller hälso- och sjukvårdens innehåll och struktur ska igångsättas. Dels ska i vanlig ordning ett löpande ledningsarbete ska. Vad gäller det sistnämnda har särskilt sommarplaneringsarbetet varit intensivt under april månad liksom arbetet med 2023 års löneöversyn.

Parallellt pågår ett arbete med att verkställa tidigare beslut med exempelvis införandet av nytt journalsystem. Även arbetet med att etablera ett nytt sjukhus i Kiruna har varit intensivt under april månad. Under månaden har också en utvärdering av omställningen pågått.

Vi kan också läsa om det fortsatt ansträngda bemanningsläget på laboratoriemedicin i delar av länet där verksamheterna tar nu fram handlingsplaner och genomför riskanalyser för att stärka arbetet framöver. Även bild- och funktionsmedicin uppger svårigheter att både rekrytera och bemanna under beredskap. Positivt är de lösningar som på Gällivare och Sunderby sjukhus varit avgörande för att korta köerna till centraloperation. Här ges exempel på hur god samverkan mellan enheter och avdelningar kunnat bidra till ett ökat patientflöde.

Avslutningsvis var det glädjande att se att ortopedis operationsavdelning i Piteå tilldelats Halton Health Academys ”Resestipendium 2022” på 15 000 kronor. Stort grattis!

Ulf Bergman

Tf Regiondirektör

Månadsrapport mars

Periodens resultat uppgår till 181 mnkr vilket är 208 mnkr bättre än budget och 417 mnkr bättre än föregående år. Den positiva budgetavvikelsen beror till stor del på att regionens kapitalförvaltning ökat i värde under året i kombination med att utfallet i de generella statsbidragen ligger markant över budget (+120 mnkr).

Verksamhetens resultat före finansnetto är positivt med 127 mnkr vilket är 126 mnkr bättre än budget men 39 mnkr sämre än samma period föregående år.

Verksamhetens intäkter är 57 mnkr (- 20 procent) lägre än föregående år till följd av att de Covid-19-relaterade statsbidragen för PCR, vaccinationer med mera fasats ut.

Personalkostnaderna fortsätter att öka där inhyrd sjukvårdspersonal ökar med 82 mnkr (+ 91 procent), egen personal 51 mnkr (+ 5 procent) och pensionsavsättningar med 71 mnkr (+ 38 procent). Pensionskostnaderna är 46 mnkr högre jämfört med föregående år till följd av inflationsuppräknings och nytt pensionsavtal, men ligger i linje med budget.

Hantering av uppskjuten vård och bemanningsproblematiken innebär kostnadsökningar för köp av verksamhet/tjänster (+ 6 procent) och sjukresor (+ 26 procent).

Kostnadsökningarna i verksamheterna balanseras till viss del upp av ökade skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning som var budgeterade samt en ökning av generella statsbidrag som inte var budgeterad.

Regionen har per den sista mars 6 813 anställda varav 6 347 tillsvidareanställda och 466 vikarier och tillfälligt anställda. Sedan februari har antalet tillsvidareanställda i regionen ökat med 8 personer. Totalt minskade antalet vikarier och tillfälligt anställda med -2 jämfört med februari månad.

Sjukfrånvaron ackumulerat till och med mars är 6,45 procent. Det innebär att sjukfrånvaron sänkts 1,97 procentenheter jämfört med samma period 2022 då sjukfrånvaron var 8,42 procent. Kvinnor i regionen har fortsatt högre sjukfrånvaro än männen, totalt är kvinnors sjukfrånvaro 3,12 procent högre än männens.

Antalet besök har ökat med 3,2 procent jämfört med föregående år. Den totala ökningen är 10 730 besök. Antalet fysiska besök har ökat med 20761 och distansbesök har minskat med 10 031 besök. Vårdtillfällena har ökat i primärvård och psykiatri men minskat inom somatisk vård. Antalet genomförda operationer vid regionens operationsenheter är 8,5 procent högre i mars jämfört med samma period föregående år.

Andel väntande patienter som väntat 90 dagar eller kortare på en beslutad operation/åtgärd i specialiserad vård i mars är 54 procent, en förbättring jämfört med föregående månad och samma period föregående år.

Andel väntande patienter som väntat 90 dagar eller kortare på ett beslutat besök i specialiserad vård är i mars 45 procent. Det är en förbättring jämfört med föregående månad, och två procentenheter högre än samma månad år 2022.

För mer information se bilaga 1: Månadsrapport per mars 2023

Aktuella händelser

Region Norrbotten i lokala medier

Att snabbutbilda personal så att de kan arbeta som medicinska sekreterare får kritik av befintlig personal och ämnet får stor uppmärksamhet i media. Det sker först när beslutet tas och även senare när det utses en ny chef som tidigare arbetat fackligt och då ställt sig positiv till snabbutbildningen. Jäv, menar några medicinska sekreterare.

Den stora rekryteringskampanjen som ska locka vårdpersonal till Norrbotten i sommaren får även den här perioden mycket utrymme. Många journalister är intresserade av att följa upp hur kampanjen har gått och hur många som nappat på erbjudandet.

När den politiska majoriteten på en pressträff lägger fram förslaget om satsningar på vården och vårdpersonal lyfts främst den ökade OB-ersättningen.

Po Tidholm föreslås som moderator för Epson-seminariet, men en tjänsteperson inom Region Norrbotten avråder från att låta uppdraget gå till Tidholm. Det blir en debatt i media kring tillväxtkritik och opinionsbildning.

Region Norrbottens egen kommunikation i form av pressmeddelanden och inlägg i sociala medier får bra mediegenomslag rörande flera ämnen, till exempel standardiserade vårdförlopp, öppnande av Lärkans hälsocentral och att neuroteamet i Kalix har chans att bli utsedda till Årets neuroprofil.

Avrapportering av pågående ärenden

Avtal IVPA (I Väntan På Ambulans)

Region Norrbotten har erbjudit kommunerna förlängning av tidigare avtal om IVPA ytterligare sex månader till och med 30 september 2023, undantaget fortsatt delegering av syrgas. Representanter för region och kommuner träffades den 19 april för samtal angående detta, och formellt skriftligt erbjudande går nu ut till samtliga berörda kommuner, då varje kommun formellt fattar enskilda beslut i avtalsfrågor.

Parterna står ännu långt ifrån varandra vad gäller långsiktigt gemensamt avtal, men planerar ytterligare ett möte före sommarsemestrarna för att återuppta dialog kring detta och försöka hitta en väg framåt.

Region Norrbottens Nya sjukhus i Kiruna

Arbetet med förstudien/behovsanalysen rörande vårdens verksamhetsinnehåll och hur dessa ska sitta ihop i det nya sjukhuset fortgår enligt plan. Samtliga förstudier/behovsanalysen rörande verksamhet ska vara färdigställda 30 september 2023. För närvarande ligger arbetet något före tidplan vilket ger bra med tid för förankring.

Huvudfokus i arbetet med förstudierna/behovsanalyserna är verksamhetsinnehållet, hur funktionerna ska sitta ihop i förhållande till varandra och vilka ytor som funktionerna betingar i Region Norrbottens Nya sjukhus i Kiruna. Detta för att ge bästa möjliga flöde ur ett patientperspektiv.

Analys av upphandlingsformerna rörande fastigheten pågår för fullt och beräknas vara färdigställd under maj månad. Därefter kan ett beslutsunderlag arbetas fram till regionstyrelsen för beslut om entreprenadform. Förhandlingarna med LKAB fortgår, och har tagit goda steg framåt. Ett bud från LKAB är utlovad inom de närmaste veckorna.

Lokaliseringen av sjukhuset är av stor vikt för Regionen ur ett flertal aspekter, bland annat påverkas byggkostnaderna och driftskostnaderna beroende på val av placering. Av den anledningen kommer Ytterligare 2-3 lokaliseringalternativ att markundersökas för att bredda beslutsunderlaget rörande mark.

Lokalförändringar Kalix sjukhus

Workshop har genomförts med samtliga divisioner den 3 mars 2023. Syftet med workshopen var ett gemensamt förslag på driften av operation i Kalix från och med 2024 samt föra en dialog om hur operation i Kalix kan drivas ur ett beredskapsperspektiv. Investeringsmedel kommer att ansökas från nationella medel samt beredskapsmedel och är en förutsättning för att påbörja lokalanpassningarna.

Primärvårdens och folktandvårdens lokaler

Vad gäller Hälsocentralen i Älvsbyn genomförs en översyn av lokalerna och dialog förs med Älvsbyns kommun. Arbetet är pågående och förväntas vara klart under juni 2023.

Avseende regionägda fastigheten i Norrfjärden (tidigare Hälsocentral i Norrfjärden) pågår dialog med Piteå Kommun om en eventuell försäljning. Exakt när och om detta kommer att ske kan inte besvaras i nuläget.

Avseende lokalisering av tandvårdshus i Luleå pågår fortsatt arbete med att finna lämpliga lokaler och ett förslag beräknas kunna presenteras under maj 2023.

Den gröna industriomställningen – Boden (H2GS)

H2 Green Steel (H2GS) bygger ett ”fossilfritt” stålverk i Boden i Norra Svarbyn. Genom att använda vätgas och fossilfri el istället för kol blir de primära utsläppen från fabriken vatten och värme. Investeringen beräknas ligga på cirka 50 miljarder svenska kronor. Ledningen beräknar produktionsstart till slutet av 2025. H2GS ambition är att vid 2030 producera 5 miljoner ton grönt stål årligen.

Byggarbetet, som är uppdelat i olika etapper, har startat på produktionsområdet på 270 hektar. I första etappen sker förberedande markarbeten. Under byggskedet 2023-2025 kommer H2GS produktionsområde att bemannas av ett stort antal externa entreprenörer, drygt 6000 bygg- och anläggningsarbetare, med en topp under Q3-Q4 2024.

I dagsläget är det cirka 50 arbetare på plats, med redan i augusti är de 250 stycken. I december 2023 planeras mellan 1500 och 2000 mark- och anläggningsarbetare i full sysselsättning. Under 2024 och 2025 kommer det att vara uppåt 6000 till 7000 byggnadsarbetare och montörer på plats i Svarbyn. De kommer att bo i tre olika kvarter med tillfälliga entreprenörsboenden: Sävast, Bodsvedjan/Torpgården och Prästholmen/Björklund.

Företaget ökar sakta på sin egen personal i Boden under 2023-2024. H2GS räknar med att ha cirka 1 500 anställda 2026 och cirka 2000 anställda 2030. 2025 och 2026 kommer att bli intensiva rekryteringsår med hög volym då H2GS planerar att anställa cirka 60-80 personer varje månad.

Merparten av personalstyrkan i Boden (ca 75 procent) kommer att vara operatörer inom olika områden, tillsammans med bland annat elektriker, mekaniker och underhållstekniker. Det kommer också att finnas anställda med specifik kunskap inom vätgashantering, elektrolys, DRI[1]produktion (även kallat järnsvamp), gjutning, varmvalsning, digitalisering och maskininläring samt även generell kompetens i form av finansiering, inköp och rekrytering.

Aktiv hälso- och sjukvårdsplanering behöver komma igång, med syfte att förstå vad etableringen av den gröna industriomställningen kommer att få för konsekvenser. Exempelvis hur det förändrar primärvårdsstrukturen i länet/kommunerna.

Först ut är Boden och till hösten anländer mycket folk till kommunen. Analysteam runt akut omhändertagande är uppdaterade och i mars var gruppen hos H2GS på produktionsområdet för att pratad praktisk planering. De behöver veta vad som händer på och nära platsen för industriområdet, samt hur det ser ut i närtid och längre fram.

Arbetet fortskrider med att förstå samtid och omvärld kopplat mot den gröna industriomställningen. Regionens hälso- och sjukvårdsdirektör, divisions- och verksamhetschefer är viktiga personer när det kommer till att förbereda primärvården, folktandvården och sjukhus. Möten med Bodens kommun är under planering.

Funktionsrätt Norrbotten

Regionstyrelsen beslutade 21 juni 2022 att implementera ett nytt regelverk för verksamhetsbidrag till Funktionsrätt Norrbotten. Regelverket möjliggör förbättrad styrning, uppföljning och kontroll, men utgör även en viktig funktion i att utvärdera huruvida regionens mål uppfylls. Detta innebär att samma krav ställs på Funktionsrätt som på andra verksamheter som beviljas bidrag från regionen.

Den 9 november 2022 beslutade regionstyrelsen att bevilja 1,7 mkr i verksamhetsbidrag till Funktionsrätt Norrbotten för perioden 2023-01-01 till 2023-06-30. Regiondirektören gavs även i uppdrag att återsrapportera följsamhet till nytt regelverk senast 30 juni 2023 då behov fanns av en fortsatt uppföljning av implementeringen.

Vidare fastställs att Funktionsrätt ska redovisa enligt det nya regelverket från och med verksamhetsberättelsen för 2022. I den årliga redovisningen ska Funktionsrätt inkomma med uppgifter där det tydligt framgår hur bidragen bidragit till att uppfylla målen i regionens styrande dokument och planer. Särskilt fokus ska ges:

- En god och jämlik hälsa i hela länet
- Jämställdhet
- Hållbarhet
- Barns rättigheter

Funktionsrätt har informerat regionen om att de har svårigheter att uppfylla de specifika villkoren, och ingen sammanfattande verksamhetsberättelse har inkommit. Av de uppgifter som överlämnats går att avläsa godkända och icke godkända kostnader för varje förening samt medlemsantal. Vid förfrågan kompletterades dessa även med köns- och åldersuppdelad statistik för de länsföreningar som hade tillgång till sådana uppgifter.

Enligt Funktionsrätt ligger problemet med uppdelad statistik i att medlemsregistret för många länsföreningar sköts av riksförbundet, där sådan uppdelning inte efterfrågas eller krävs. Formen för medlemskap riskerar även att bli missvisande när statistisk över ålder ska rapporteras. Detta om föräldrar står som huvudmedlem då de inte vill att deras minderåriga barn ska förekomma i medlemsregistret. Dessutom har vissa föreningar inga barn som medlemmar men anordnar aktiviteter som även riktar sig till anhöriga, varigenom barn kan ta del av insatserna.

Funktionsrätt framför att de för varje förening, genom verksamhetsberättelse samt ekonomisk redovisning, kan kontrollera att de arbetar för sina medlemmars behov och intresseområden. De pengar i form av bidrag som varje förening erhåller används bland annat till att arrangera olika aktiviteter såsom exempelvis barn och familjeläger, föreläsningar av läkare, logoped, dietister, specialsköterskor samt träning och konferenser för utbildning och rekreation.

Funktionsrätt uppger att samtliga föreningar arbetar för en god och jämlik hälsa, men att behoven kan se olika ut beroende på förvärvad skada eller diagnos. Jämställdhet eftersträvas i styrelser såväl som arrangemang, men i vissa föreningar är könsuppdelningen en följd av den specifika diagnosgruppen. Exempelvis har prostatacancerföreningen fler manliga medlemmar medan det i föreningen för bröstcancer är kvinnor som utgör majoriteten. Funktionsrätt uppger även att de föreningar vars verksamhet främst riktar sig till barn och ungdomar har som mål att följa Barnkonventionen och se till att barnens bästa eftersträvas inom vård, skola, omsorg och fritid.

Miljörapporten 2022

Division Regionstöd svarar för samordningen av Region Norrbottens miljöarbete samt för den årliga miljörapporten som lämnas till tillsynsmyndigheten. Miljörapporten ger tillsynsmyndigheterna en samlad bild av region Norrbottens sjukhusverksamhet.

Under 2022 slutade Miljö- och kemikaliesamordnaren inom Region Norrbotten sin tjänst. Rekrytering av en ny person påbörjades omgående och under 2023 kommer en ny person att tillträda tjänsten. Från och med våren 2022 har extern konsult anlitats för att arbeta med frågor gällande regionens kemikalie- och miljöarbete. Hela rapporten finns publicerad i VIS.

Matlaget AB i Gällivare

Matlaget AB bedriver ett större produktionskök inom regionens lokaler på Gällivare Sjukhus. Inom produktionsköket produceras patientkost, specialkost, restaurangmat till restaurang inom Gällivare Sjukhus, mat till kommunens boenden samt skolor. Region Norrbotten har sedan lång tid tillbaka varit delägare i bolaget. Ägarskapet består i att 40 % av aktierna innehas av regionen och 60 % av Gällivare Kommun, och styr hur avtalen bör utformas för att säkerställa regionens intressen.

För närvarande finns hyresavtal för produktionskök samt även ett gammalt avtal om patientkost, men båda dessa behöver skrivas om. Hyran avser produktionskök och restaurangdel och för maten avses avtal för patientkost samt mat i restaurang. Ägarskapet i Matlaget AB har setts över av tidigare Regiondirektör och hyresavtal och matavtal har utretts. Sedan början av 2023 har frågan överförs till Divisionschef inom Regionstöd för att fortsatt hantering.

I samband med att regionen tidigare fört dialog om en eventuell försäljning har Gällivare Kommun påbörjat att se över möjligheterna att bedriva produktionskök i lokaler utanför regionens lokaler. Region Norrbottens inriktning är dock fortfarande att kvarstå som delägare och att Matlaget AB kvarstår som hyresgäst i regionens lokaler, levererar mat till patienter i Gällivare och till restaurangen i sjukhuset.

Huvudorsaken är att regionen vid ett fortsatt ägarskap kan säkra visst inflytande eller i alla fall köpa tjänster från ett bolag där även majoritetsägaren har ett samhällsintresse i en fungerande vård i händelse av kris och krig.

FVIS och införandet av Cosmic

En aktuell fråga för verksamheterna just nu är det arbete som behöver göras inför migrering av data från nuvarande VAS till nya vårdinformationssystemet Cosmic. Cosmic-projektets styrgrupp i Region Norrbotten har tagit beslut om att autosignera osignerade poster i VAS för att kunna arkivera dessa. Det kommer därför inte att krävas åtgärder från verksamhetens sida. Bakgrunden till styrgruppens beslut är att det finns mängder av osignerade poster i VAS som inte går att arkivera. Autosigneringen kommer att ske först i samband med arkiveringen två år efter att Cosmic driftsatts.

Det finns även flera delar av VAS som inte går att flytta över automatiskt. Ett exempel är de så kallade läkemedelslistorna. Skälet till att dessa poster behöver flyttas manuellt är att sättet som läkemedelsföreskrivningar lagras på i VAS och Cosmic skiljer sig åt. Om information migreras automatiskt kommer den ändå att behöva kontrolleras, vilket skulle innebära ett omfattande manuellt arbete. Erfarenheter från liknande migreringar både i Region Norrbotten och inom andra regioner visar att automatisk migrering inte är kostnadseffektivt.

Under april månad kommer särskild information att gå ut till chefer i organisationen, då de kommer utgöra en viktig informationskanal i Cosmics införande. Med start den 27 april kommer det regelbundet skickas ut kommunikationspaket till alla chefer inom regionen, som de i sin tur kan/ska förmedla vidare till sin personal. Innan det första kommunikationspaketet går ut kommer det att genomföras ett informationsmöte kring arbetssätt och vad som förväntas av personerna i chefsleden.

Informationsmötet genomförs via Teams vid två tillfällen. Dessa möten kommer att spelas in och således finnas tillgängliga även efteråt. Syfte och mål med mötena är att förbereda chefer i organisationen att förmedla kunskap om, samt agera som ambassadörer för, införandet av Cosmic.

Uppdaterad riktlinje mot mutor, korruption och jäv

Region Norrbottens riktlinje mot mutor, korruption och jäv har uppdaterats i enlighet med beslut av regionfullmäktige. Anledningen till att riktlinjen nu, efter att den antogs för cirka ett år sedan, har uppdaterats är att det funnits behov av att anpassa den efter Sveriges Kommuner och Regioners (SKR:s) vägledning och samverkansregler med industrin. Den nolltolerans mot förmaner som gäller för samtliga medarbetare och förtroendevalda har således justerats för att motsvara hur andra regioner hanterar frågan.

I enlighet med regionstyrelsens beslut den 7 december 2022, om att öka kännedomen om riktlinjen i regionens verksamheter, har nu material till regionens chefer sammanställts. Materialet utgör informationsunderlag och ska användas vid årlig genomgång med anställda under arbetsplatsträffar.

Opcat-inspektion av rättspsykiatri i Öjebyn

Protokoll från Justitieombudsmannen (JO) avseende Opcat-inspektionen av rättspsykiatri i Öjebyn 31 jan-1 feb 2023 har inkommit. Inspektionen är en

del av JO:s verksamhet för att förebygga tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning av frihetsberövade personer. JO har tilldelats uppdraget att utgöra nationellt besöksorgan som regelbundet besöker platser där personer kan hållas frihetsberövade. Synpunkterna från JO kan sammanfattas på följande sätt:

- Kliniken har en intagningsavdelning som är en tillbyggnad i den befintliga byggnaden. Den beskrivs som icke ändamålsenlig, svårarbetad och med ett litet och trångt gemensamhetsutrymme. ChefsJO ställer sig frågande till om det är lämpligt att bedriva rättspsykiatrisk vård vid klinikkens intagningsavdelning och rekommenderar Region Norrbotten att tillsammans med ledningen för kliniken se över hur patienterna kan få en bättre daglig vårdmiljö, möjlighet till ljusinsläpp i patientrummen och mindre stimuli i fattiga miljöer. Verksamheten är väl medvetna om lokals utmaning och syftet var aldrig att man skulle ha stadigvarande vård under lång tid i denna begränsade lokal.

Önskan är en lokal bättre anpassad för ändamålet. En lokal som kan tillgodose patienters behov av en trygg och säker vårdmiljö som möjliggör återhämtning. Lokalen bör vara större, med möjlighet till förändringar utifrån behov samt även tillhandahålla fler toaletter och duschar.

- Vidare uppmärksammades att sysselsättningsgraden på avdelningarna är mycket låg. ChefsJO uppmanar Region Norrbotten och klinikledningen att göra större ansträngningar för att ge patienterna möjlighet till arbetsterapi och annan sysselsättning samt daglig motion utomhus.

Verksamheten har en lokal som är anpassad för arbetsterapi samt en stor utomhuspark med möjligheter till aktivering.

- Vid inspektionen kom det fram uppgifter om en patient som varit intagen under flera decennier. JO:s expert i psykologi har efter en genomgång av patientens vårdplan påtalat flera brister. ChefsJO instämmer i det experten har anfört och uttalar att han vill fästa klinikens uppmärksamhet på möjligheten att ta in en oberoende expert för en ny medicinsk bedömning för att säkerställa att patienten får en god vård och behandling.

Bedömning om vårdens innehåll och längd görs löpande av Chöl samt övriga professioner. Långa vårdtider uppstår ofta av att vården inte uppnått sina mål, risker inte har minimerats till önskad nivå eller att patienterna inte har återhämtat sig som planerat. Orsaken till detta kan vara olika.

- Kliniken har inte en egen bakjour utan får vid behov kontakta bakjouren vid Sunderby sjukhus. ChefsJO uttalar att det är av största vikt att Region Norrbotten har en organisation som ger förutsättningar för att genomföra de läkarundersökningar som det finns behov av vid fastspänning i bälte.

Verksamheten ansvarar för planerad verksamhet, men under jourtid finns bakjouren i Sunderbyn att tillgå.

Inspektionen finns i sin helhet under bilaga 4.

Uppdrag förstudie om lokaler för rättspsykiatri

Arbetet med lokalen för rättspsykiatri i Öjebyn, Piteå fortskrider. I division psykiatri har man sammanställt verksamhetens identifierade behov av lokal för att kunna bedriva en god och säker rättspsykiatrisk vård.

Verksamhetsföreträdare har besökt rättspsykiatri i Umeå nybyggda lokal. Syftet är att kunna säkerställa behoven av fastighet i ett mycket tidigt skede. Underlaget från verksamheten kommer sammanställas med fastigheters underlag till ett gemensamt material. Arbetet med utredningen för rättspsykiatri framtida lokaler fortskrider och planeras kunna presenteras som planerat under maj 2023.

Uppdrag översyn av slutenvården vid psykiatriska kliniken Piteå

Psykiatri i Piteå har stora svårigheter att bemanna slutenvården med de sjuksköterskor som behövs för att kunna bedriva verksamheten. Den mängd resurser som behövs för ett fungerande schema uppnås ej, trots beviljade avrop om hyrpersonal. Verksamhetsområdeschef har fått i uppdrag att se över åtgärder för att klara det uppdrag som verksamheten har.

I detta uppdrag ingår att titta på eventuellt införande av SPOT-team. Dessa har utvecklats i Västernorrland, som redan implementerat arbetssättet, och som visat sig vara framgångsrikt. Patienter har vid utvärdering uppgett att de varit väldigt nöjda med detta förändrade arbetssätt. Division psykiatri kommer få ett föredrag om arbetssättet under maj månad.

Uppdrag patienter med kroniskt trötthetssyndrom (CFS) eller myalgisk encefalomyelit (ME)

Division Länssjukvård 1 har i uppdrag att se över rutiner och hur arbetet för patienter med kroniskt trötthetssyndrom (CFS) eller myalgisk encefalomyelit (ME) ska organiseras. Omvärldsanalys, evidens och bästa arbetssätt ska involvera organisationen för kunskapsstyrning. Verksamhetsområde Neurocentrum ska dessutom få i uppdrag att utreda etablering av en enhet för stressrehab, vilken ska omfatta patientgrupper med få objektiva fynd. Patienter med CFS/ME kan utgöra en av dessa patientgrupper.

Stefan Stridsman, verksamhetsområdeschef Rehabmedicin, lyfter frågan om ME/CFS i de regionala programområdena (RPO) *nervsystemets sjukdomar* och *rehabiliteringsmedicin* samt följer upp ME-mottagningens verksamhet och plan vid Norrlands Universitetssjukhus i Umeå.

Primärvården är basen i all sjukvård och möter initialt denna patientgrupp varför de bör delta aktivt i bedömningen av patientgruppens behov och lämna förslag på arbetsprocess. Hälso- och sjukvårdsdirektören lyfter frågan om att formulera ett uppdrag till lokala programområdet primärvård (LPO). Det kan eventuellt även bli aktuellt att bilda en lokal arbetsgrupp med representanter för primärvård och företrädare för andra LPO.

Uppdrag barnahus i Norrbotten och regionalt kompetenscentrum för våldsutsatta patienter

Den 1 juni 2022 beslutade regionstyrelsen att ge regiondirektören i uppdrag att utreda förutsättningar för barnahus i Norrbotten tillsammans med berörda myndigheter och kommuner samt utreda förutsättningar för ett regionalt internt kompetenscentrum för våldsutsatta patienter.

Regionen gav Ramboll (konsultföretag) i uppdrag att utreda förutsättningar av barnahus i länet med utgångspunkt att ge det brottsutsatta barnet en tryggare och mer effektiv rättslig process. Ramboll har intervjuat alla 14 kommuner, polismyndigheten, åklagarmyndigheten, barnsjukvården samt regionens hälso- och sjukvårdsdirektör. I intervjuerna framkommer att det finns utmaningar i samverkan och långa handläggningstider, vilket riskerar att barn i hela länet inte får en jämlik tillgång till en effektiv och ändamålsenlig rättsprocess och tillgång till adekvat stöd i tid.

Ramboll lämnar rekommendationer om vidare utredning och förankring gällande placering, huvudmannaskap, kostnadsfördelning och samordnarfunktion.

Gällande kompetenscentrum för våldsutsatta patienter har Ramboll intervjuat medarbetare och verksamhetsområdeschefer, genomfört analysmöte med verksamhetsområdes- och divisionschefer samt intervjuat representanter från andra regioners kompetenscentrum.

Utredningen visar att det finns behov av att stärka, strukturera och systematisera arbetet med våldsutsatta patienter inom Region Norrbotten, ett behov som ett regionalt kompetenscentrum kan svara mot. Därutöver visar utredningen att medarbetare framför allt ställer frågor om våldsutsatthet vid indikation om våld. Många medarbetare ställer inte frågor om våld eftersom de inte vet hur de ska hantera ett jakande svar. Mot denna bakgrund efterfrågar verksamhetsområdeschefer och medarbetare stöd i form av kunskapshöjande insatser, samt ett samordnande och konsultativt stöd. Flera medarbetare och chefer upplever att det finns behov av en mottagningsverksamhet, men beskriver att det finns utmaningar i att patienter får en jämlik tillgång till en sådan mottagning.

Uppdrag organisering och dimensionering av hållbarhetsenhet

Stabschef har i uppdrag att ta fram förslag på organisering och dimensionering av resurser inom möjliga sakområdena som faller under hållbarhet. Utgångspunkten för detta är en hållbarhetsenhet som leds av en arbetsmiljöansvarig hållbarhetschef.

Information om uppdraget har lämnats till fackliga företrädare i division regiongemensamts utvecklings- och samverkansgrupp, till Vårdförbundets representant samt till regionens ledningsgrupp samt medarbetare på Regionstaben och Division Regionstöd. Processen fortsätter i samverkan med berörda medarbetare och chefer, skyddsombud och fackliga företrädare samt HR.

Uppdrag personal och kompetensförsörjning

Regionstyrelsen gav den 8 februari 2023 regiondirektören i uppdrag att säkerställa att åtgärder vidtas för att genomföra insatser utifrån revisionens rekommendationer, vilka berörde regionens arbete med personal- och kompetensförsörjning. HR-direktör har nu återkommit med planerade åtgärder.

- Säkerställ att ansvarsfördelningen avseende personal- och kompetensförsörjningen är tydliggjord inom hela organisationen.

Introduktionsdag för nya chefer är planerade vid två tillfällen under 2023. Genomgång av flertalet processer är gjord och sker löpande. Det finns även information på intranätet som tydliggör ansvar och roller för respektive process. Arbetet med att ta fram en ny lönesättningsprocess med ökat ansvar för cheferna pågår och utbildning av chefer planeras hösten 2023.

- Att behovet av HR-stöd hos cheferna löpande följs upp i syfte att säkerställa ett stöd som både motsvarar verksamheternas förväntningar och de lagkrav mm som ställs på regionen som arbetsgivare.

När det gäller stöd till cheferna i organisationen har HR-ansvariga och HR-partners kontinuerliga dialoger med verksamheten. Behov av eventuella förändringar sker löpande.

- Säkerställ att samtliga verksamheter har kompetensförsörjningsplaner i enlighet med kompetensförsörjningsstrategin samt att dessa antas av regionstyrelsen.

Regionen har en kompetensförsörjningsstrategi som är beslutad av regionstyrelsen. Till strategin finns en handlingsplan med regionövergripande insatser och aktiviteter. Divisionerna har i uppdrag att upprätta dessa årligen.

- Tillse att rutin tas fram för att sammanställa och analysera information från avgångssamtal som ett redskap för att utveckla regionens arbetsgivarvarumärke.

Avgångssamtal sker i dialog med närmaste chef medan avslutsenkät sker anonymt och presenteras på region och divisionsnivå. Avslutsenkät är uppdaterad våren 2023 och resultatet är tänkt att användas i kommande förbättringsarbete.

- Överväga att ta fram en strategi kring attraktiv arbetsgivare.

Förstärkt arbetsgivarvarumärke eller arbetsgivarlöfte är en del i regionens kompetensförsörjningsstrategi. Arbete med fokusgrupper pågår under våren 2023 och införande planeras till hösten 2023.

Uppdrag ur strategisk plan: ökad tillgänglighet

En del i uppdraget till strategisk plan 2023 är att jämföra avgifter med andra regioner. En del av uppdraget som på grund av resursskäl inte kommer kunna genomföras enligt plan, utan skjuts fram på obestämd tid. Det är ännu oklart när det finns kapacitet att genomföra den delen av uppdraget.

Information från verksamheten

Division Funktion

Bild och funktionsmedicin – MR i Norrbotten

Evidia MR trailer (tidigare Aleris) har sedan 2016 utfört mellan cirka 1200 och 2000 MR-undersökningar per år, främst i Sunderbyn men även i Kiruna. Leverantören har nu tagit trailern ur drift då de inte kan åtgärda dess problem, och har inte för avsikt att ersätta den. Bild och funktionsmedicin har istället tecknat avtal med Evidia om att utföra MR-undersökningar på Region Norrbottens utrustning när personal inte nyttjar den. Lösningen är kortfristig och endast inplanerad vid Sunderby sjukhus.

I nuläget finns ingen kännedom om någon annan leverantör av MR trailer varav en request for information (RFI) behöver genomföras. RFI innebär att företag får möjlighet att lämna information om företaget, dess varor och tjänster som de har möjlighet att leverera som matchar vad som efterfrågas.

Beredskap

Beredskap på de mindre sjukhusen belastar röntgenpersonal. TMC i Australien besvarar undersökningar mellan 22.00 och 07.30. År 2019 besvarade TMC cirka 2900 undersökningar. År 2022 var siffran 5639 samtidigt som färre går beredskap.

Det är svårrekryterat på tjänster som innehåller beredskap, och en del av den ökade sjukfrånvaron kan härröras till arbete under beredskap. Med nuvarande bemanning kommer verksamheten inte uppfylla kravet på 11 timmars dygnsvila. Svårigheter att klara beredskapen även under sommaren finns framför allt i Kalix och Kiruna.

Ökning av antalet inremisser

Ökningen till datortomografi (DT) sker i alla divisioner, och även om Division Nära till antalet är mindre är det en större ökning jämfört med föregående år. Division Länssjukvård 1 och Division Länssjukvård 2 har en ökning på ca 2-11% där onkologerna är största remittentgruppen. Division Nära har årets första månader ökat antalet DT med 20 %, främst från primärvård Södra där ökningen uppgår till 33 %.

Remisser för magnetröntgen (MR) från Länssjukvård 1 och Länssjukvård 2 har ökat ca 2-3 % medan Division Nära har ökat med 13 %, även primärvård Södra har en ökning med 15 %.

Laboratoriemedicin Kalix – bemanningsläget

Bemanningsläget i Kalix är fortsatt extremt sårbart. Verksamheten arbetar för att ordna bemanning under sommaren med hjälp av förmåner och stjärnpass. Målet är att bemanna labbet alla dagar. Handlingsplaner för att hantera akut frånvaro kommer tas fram, planer vilka kommer innebära transport av prover till Sunderbyn enligt olika tänkbara scenarier.

Hösten ser något bättre ut men bedöms vara fortsatt skört. Ordinarie personal kommer behöva semester för att få möjlighet till återhämtning.

Det är inte möjligt att i dagsläget säga vad specialistundersköterskekompetensen kommer tillföra, då det är en ny yrkesgrupp som kommer in på laboratoriet. Verksamheten ser möjligheter till nya arbetssätt men grunden för en kvalitetssäkrad diagnostik bygger på legitimerade biomedicinska analytiker (BMA) och biomedicinare.

Laboratoriemedicin Gällivare – bemanningsläge och beredskap

Gällivare är ett akutsjukhus som ställer lika krav på laboratorieservice som Sunderby sjukhus. Det innebär krav på dygnet runt-bemannning med legitimerade BMA eller biomedicinare med behörighet i transfusionsmedicin. Lab i Gällivare är underbemannat och på grund av bristen har en beredskap på cirka 70 dygn per person och år införts istället för nattjänstgöring. Beredskap är inte schemalagd tid och ligger utöver den ordinarie arbetstiden. På grund av den höga arbetsbelastningen som beredskapen innebär har samtliga BMA meddelat om uppsägning om inte förutsättningarna förbättras. Arbete pågår för att hitta lösningar tillsammans med medarbetarna.

Lab i Gällivare riskerar att stå utan biomedicinska analytiker från och med 28 juni. Riskanalys genomförs i närtid.

Övertagande av Patologin

Arbete med att ta över patologin från Unilabs fortgår. Målsättningen är att det ska vara klart till den 1 oktober 2023. Den digitala patologin är löst och nu pågår arbetet med att överta personalen från Unilabs till VO Lab.

Anestesi operation intensivvård

Nedan nämnda insatser har ökat på flödena med ungefär 200 operationer i länet sedan årsskiftet 2022/2023, och således kortat ned köerna till centraloperation.

Centraloperation Gällivare:

- Vecka 13 startades utökad operationskapacitet på fredagar för kökortning av utvalda gynoperationer. Tanken är att en till tre extra patienter kommer att kunna opereras varje fredag fram till mitten på juni, med undantag för tre neddragningsdagar.
- Bemanningsbristen av vårdplatserna vid elektiva vårdavdelningen G7 har pågått en längre tid tillbaka och den planerade slutenvårdskirurgin vid centraloperation har kraftigt reducerats på och i vissa perioder pausats helt, då behovet av akuta vårdplatser varit mycket stort. Med anledning av denna fortsatta brist på elektiva vårdplatser så inleds vecka 16 ett pilotflöde där patienterna inom utvalda typoperationer inom Allmänkirurgi/Urologi får övernatta ett dygn vid postoperativa enheten och på så vis få sina operationer genomförda.
- Bristen på elektiva vårdplatser har även lett till att verksamheten i mitten på mars startat ett pilotprojekt där man opererar utvalda elektiva patienter dagkirurgiskt, istället för slutenvård. Detta utifrån redan beprövade arbetssätt i andra regioner. Flödet handlar om patienter som opereras för förstörad prostata (TUR-P operationer) där patienten stannar kvar på pa-

tienthotellet en dag efter operation istället för att bli inskriven på vårdavdelningen för postoperativ vård. Nu opereras fyra dagkirurgiska prostata-patienter tisdagar sedan vecka 11.

- Ansvar för Ortopedens dagkirurgiska operationsbokningar har under våren flyttas från dagkirurgiska enheten till gemensam mottagning på orten, i enlighet med överenskommelse mellan verksamheterna. På så vis kan dagkirurgisk personal arbeta mer patientnära med operationsflödet varav man har kunnat återuppta PICC-line-verksamheten.

Centraloperation i Sunderbyn:

- Bristen på operationssjuksköterskor vid centraloperation påverkar starkt operationskapaciteten i länet, i synnerhet vid Sunderby sjukhus som står för majoriteten av länets operationer. Under år 2019 samarbetade öron näsa hals-kliniken (ÖNH) med centraloperation i Sunderbyn för utökning av operationskapaciteten med avsikt att korta kön till halsmandeloperation. Nu har ett likadant kökortningsprojekt för barn som behöver operera sina halsmandlar startats. Till och med vecka 14 har man hunnit korta kön med 22 barnpatienter.

Vårdgarantienheten

Vårdgarantienheten har startat upp ett samarbete med ögon, ögon skickar väntetidslistor till Vårdgarantienheten som i sin tur kontaktar patienterna med frågan om de kan tänka sig att resa utomläns. Riksavtal tillämpas.

Division Länssjukvård 1

Akutvårdsplatser Sunderby sjukhus

Den 27e maj öppnades 8 nya akutvårdsplatser vid Sunderby sjukhus. Öppnandet föregicks av ett 10 dagar långt test med syfte att förbättra rutiner och patientsäkerhet inför start. Testveckan innefattade insamling av statistik samt mätning av såväl personal- som patientupplevelse. Upplevelsen var mycket god och nuläget av utvärderingen sammanfattas nedan.

Arbetsmiljö

Personalen vid akuten på Sunderbyn uttrycker en stor förbättring av arbetsmiljön. En undersökning av den organisatoriska och sociala arbetsmiljön (OSA) är utskickad till sjuksköterskor och undersköterskor och ett förbättringsarbete gällande läkarnas arbetsmiljö på akuten pågår.

Patientsäkerhet

Trots väldigt höga inflöden av patienter på akutmottagningen ses en stor minskning av patienter liggande i väntan på vårdplats. I november 2022 väntade 170 patienter på en vårdplats, en siffra som i mars 2023 hade minskat till 65 patienter och hittills i april är det 25 patienter som väntat på en vårdplats. Tyvärr finns statistik enbart för vardagar, men en liknande förbättring har kunnat ses på helgerna.

Beläggning

Akutvårdsplatserna har varit fullbelagda i stort sett hela tiden. I snitt har det varit 6,4 patienter per dygn.

80 procent av patienterna har gått direkt till hemmet från akutvårdsplatserna (AVP) medan 20 procent av patienterna har gått till inläggning på vårdavdelning. Med undantag av några få patienter ser vi en vårdtid under 24 timmar på AVP.

Ett av målen med AVP är att frigöra vårdplatser genom att inte belägga dem med patienter i behov av sjukvård under längre tid. Utvärderingen påvisar att det är ”rätt” patienter som ligger på platserna – de som har behov av ett förlängt akut omhändertagande.

I nedanstående tabell redovisat statistiken för patienter på AVP from 14/3 – 24/4 2023.

Klinik	Antal pat.	Ut Hem	Ut Inlägg.	Ut Annat Sj.h
Allmänkirurgi	127	100	25	
Infektion	1	1	0	
Internmedicin	135	110	20	1
Käkkirurgi	1	0	1	
Lungsjukvård	2	1	0	
Obstetrik och gyn	2	1	1	
Ortopedi	9	4	5	
Urologi	26	18	8	
Öron/näsa/halssjukvård	3	2	1	
Total	306	237	61	1

Pågående förbättringar

- Utvärdering av läkemedelslista, då läkemedelslistan i VAS ej kan användas vid öppenvård.
- Översyn av möjligheten att utöka till 10 akutvårdsplatser.
- Enhetscheferna har tagit fram en plan med tidsangivelse för att bli oberoende av inhyrd personal.

Division Länssjukvård 2

Förbättringsarbete

VO Paramedicin håller på att stärka upp vården kring barn med övervikt. Övervikt och fetma hos barn är ett ökande problem som innebär stora framtida hälsorisker för de barn som drabbas. Statistik visar att antalet barn med sjukdomen obesitas ökade med 30 % under pandemin. Det är väl känt att övervikt och framför allt obesitas orsakar många hälsoproblem för barn och unga och man vet dessutom att problemen följer med in i vuxen ålder med omfattande negativa effekter på hälsan längre fram. Det är därför viktigt att redan i tidig ålder etablera goda levnadsvanor och fånga upp utsatta barn med hälsofrämjande och förebyggande insatser.

Länsdietistenheten i Norrbotten gör nu en satsning mot barnsjukvården och utökar med ytterligare två barndietister. Målsättningen är att förbättra teamarbetet för barn med obesitas, men också andra diagnoser som exempelvis

celiaki. För närvarande pågår arbetet med att rekrytera fler barndietister, en yrkesgrupp med stor efterfrågan i hela landet.

VO Ortopedi har succesivt utökat operationskapaciteten på operationsavdelningen med hjälp av inhyrda narkossjuksköterskor. Fram till mitten av april har 57 ”extra” patienter opererats. Dessutom har verksamhetsområdet öppnat ytterligare fyra vårdplatser för akuta patienter på sin vårdavdelning i Piteå.

Enhet för provtagning, Sunderby sjukhus

En utredning har startat inför en eventuell enhet på Sunderby sjukhus dit patienterna kan gå för att ta sina prover (blodprov, EKG osv.) i anslutning till sitt planerade besök på sjukhuset. Verksamhetsutvecklare i divisionen har fått uppdraget att genomföra utredningen.

Översyn av kvinnosjukvården

Ernst and Young har fått uppdraget att göra en genomlysning av VO Obstetrik/Gynekologis verksamhet i länet. Syfte med uppdraget är att analysen ska kunna fungera som stöd och rekommendation för Region Norrbottens inriktning avseende nuvarande struktur och innehåll samt fortsatt utveckling. Genomlysningen startade i mitten av mars och i slutet av maj kommer företaget att leverera en rapport med rekommendationer och förslag till framtida verksamhetsuppdrag utifrån organisation, styrning, ledning och uppföljning.

Förbättringspris

VO Ortopedis operationsavdelning i Piteå har tilldelats Halton Health Academys ”Resestipendium 2022” på 15 000 kronor. Motiveringen löd: *”För ett aktivt arbete med att ständigt leta förbättringar och kunna ge varje patient bästa förutsättning genom att förhindra och minska risken för postoperativa (protes) infektioner.”*

Division Nära

Flera arbeten pågår gällande divisionens kompetensförsörjning. På kort sikt arbetas med sommarplaneringen för 2023, där verksamheterna planerar för sin tillgänglighet under sommaren. Kompetensutvecklingsplaner i syfte att identifiera olika möjliga lösningar för kompetensutmaningen är under framtagande för samtliga verksamheter.

Divisionsledningen har under perioden besökt Jokkmokk HC och dess samiska resurscentrum. Vården för samiska patienter behöver bli ännu mer tillgänglig och resurscentrets verksamhet mer synlig. Divisionen vill bygga vidare på det som redan fungerar bra i Jokkmokk och stärka upp redan påbörjat koncept. Regionen har åtagit sig att arbeta för en kulturanpassad hälso- och sjukvård som aktivt bidrar till en god hälsa och en vård på lika villkor för samer.

I närtid satsas det på att komplettera befintliga psykosociala team med ett som har inriktning på samisk hälsa. Rekrytering av en sjuksköterska med psykiatribakgrund är påbörjad och rekrytering av en läkare eller psykolog

pågår. Det är viktigt att informationen sprids via divisionens övriga hälso-centraler och tandvårdskliniker och att interna kontaktnätet med kompetensen i Jokkmokk blir tydligt etablerat inom både primärvård och folktandvård.

Primärvård

Region Norrbotten har fastställt att primärvården ska arbeta utifrån Socialstyrelsens föreskrifter om fast läkarkontakt och riktvärde för antal invånare per distriktsläkare. Arbetet med att etablera handlingsplan för att nå målen är påbörjat. Verksamheterna har identifierat behov av att arbeta med utveckling av arbetssätt varför särskilda utvecklingsresurser etableras i varje länsdel. Utvecklingsresursen ska arbeta i nära relation med verksamheterna för utveckling av nya arbetssätt och metoder som servar medborgare mer effektivt. Verksamheternas kompetensutvecklingsplaner kommer samtidigt att vara vägledande för hur det långsiktiga arbetet kan planeras.

Hälsocentralen Lärkan i Boden öppnade 3 april 2023. En officiell invigning genomfördes 12 april med öppet hus för medborgare i närområdet. Vid öppet hus förevisades hur patientflödet i lokalerna kommer att gå till, hur patienterna kan göra när de söker vård samt vilken kompetens som personalen vid hälsocentralen besitter. Glädjande är att en relativt snabb listningstakt av nya patienter till HC Lärkan kan konstateras, där ca 1500 medborgare listade sig under de första två veckorna.

Det är av vikt att ta med Primärvårdens framtida utmaningar för lokalerna i Boden i rapporteringen. HC Lärkan har ett förhållandevis kort hyresavtal. Sandens Hälsocentral har vidare ett konstaterat behov av lokalförbättringar. Samtidigt är Bodens kommun igång med att i en nära framtid skapa en större industrietablering. Det är sannolikt att detta också påverkar regionernas verksamheter i hög grad. Bedömningen är att en översyn om verksamheternas utformning för Boden i en framtid är nödvändig och att arbetet behöver inledas i närtid.

I Norra länsdelen arbetar primärvården med fortsatt implementering av fjärrmonitorering. I detta arbete kommer region Norrbotten att delta i ett EU-projekt tillsammans med Socialstyrelsen. Syftet med projektet är att stödja regioner och kommuner i arbetet med distansmonitorering och därmed bidra till förflyttningen till en nära vård.

Projektet ska vidare bidra med kunskap till socialstyrelsens Nationella kompetenscentrum för äldre och möjliggöra för regionen att kunna följa och delta i hälso- och sjukvårdsutvecklingen i EU. Kravet för att delta i projektet har varit att Regionen ska ha en teknisk lösning för distansmonitorering som ännu inte är uppskalad. Regionen får ha max 300 000 invånare, ska ha ett intresse för digitalisering och kunna utse en till fem hälsocentraler för pilot av utsedd best practice. Löpande rapportering av projektet kommer framöver att ske i denna rapport.

Folktandvården

Folktandvården har arbetat fram underlag avseende framtida lokalanvändning i folktandvården utifrån beslut i regionstyrelsen i augusti 2022. Utredningen ska kunna återrapporteras innan sommaren. Klart är att Folktandvårdens lokalyta kan minskas på många platser i länet. Utredningsarbetet för Folktandvårdens lokaler behöver fortgå och finnas tillsammans med de utvecklingsplaner som arbetas fram för regionens övriga lokalbehov.

Folktandvården utvecklar ständigt arbetssätten för att möjliggöra de viktiga samhällsbärande uppgifterna i Norrbotten. Teamtandvård med effektiva flödesbaserade arbetssätt, enhetliga vådrutiner i hela länet (samlade i folktandvårdens ledningssystem), riskbedömning av alla patienter för vård efter behov, produktions- och kapacitetsplanering med möjlig intern rörlighet samt nyttjande av digital teknik är exempel på detta.

Under senare år har Folktandvården en trend med allt färre medarbetare i verksamheterna. För legitimationsyrkena tandläkare och tandhygienister var tappet 45 respektive 29 procent mellan åren 2011 till 2021.

Idag har folktandvården totalt 391 medarbetare varav 75 tandläkare i allmän-tandvården, 17 specialisttandläkare, 54 tandhygienister samt 179 tandsköterskor.

Ett stort tapp av medarbetare sker till privattandvården. Privata vårdgivare kan idag etablera sig efter eget tycke utan att behöva ta något befolkningsansvar när man startar upp eller utökar sina verksamheter. Aktörerna kan välja helt fritt vilka patienter de tar emot och sätter själva sina prislistor. Det gör att privattandvården är den i särklass mest lönsamma vårdformen (SOU 2021:8) och att vårdgivarna därför kan erbjuda förmåner långt utöver regionens anställningsvillkor.

Tvärt emot Socialstyrelsens tydliga rekommendationer om vård efter behov, där vuxna med god munhälsa inte behöver besöka tandvården oftare än vart tredje år, undersöks munfriska patienter betydligt oftare inom den privata tandvården.

Tandvårdsbetänkandet ”När behovet får styra – ett tandvårdssystem för en mer jämlik tandhälsa (SOU 2021:8)” kom under våren 2021 fram till samma slutsats och en rad förslag för en mer jämlik tandvård i Sverige. Region Norrbotten ställde sig bakom merparten av förslagen i remissvaret till betänkandet.

Folktandvården och privattandvården måste således arbeta tillsammans för en tillgänglig tandvård. För att säkerställa att alla i hela Sverige får den tandvård de har behov av krävs en nationell styrning med lika villkor och samma spelregler.

Division Psykiatri

Sommarplaneringen fortskrider och verksamheterna ser över möjligheterna samt behoven av att samverka för att kunna säkerställa ett säkert och professionellt omhändertagande av patienterna i Norrbotten. Det finns fortfarande en hel del utmaningar att hantera.

Under april har en patientsäkerhetsrond på psykiatrin i Gällivare genomförts. Medarbetare och chefer har tillsammans granskat sin egen verksamhet utifrån patientsäkerhet genom att notera risker. I tillägg till detta resonerat kring hur viktigt det är att vårdmiljön är säker, samt även hur en 'för tillrättalagd' vårdmiljö kan påverka miljön negativt.

Division psykiatri har fått i uppdrag av regiondirektören att inventera och optimera insatser gällande äldres psykiska hälsa. Frågan är motiverad att arbeta med och kommer lyftas in i lokala programområdet (LPO) för psykisk hälsa och där planera åtgärder tillsammans med representanter från primärvården.

Regiongemensamt

Arbetsstidsregler

Införandet av nya dygnsviloregler

Från 1 oktober 2023 gäller som huvudregel att alla medarbetare i kommuner och regioner ska ha minst 11 timmars sammanhängande dygnsvila under varje 24-timmarsperiod, samt att arbetspass ska följas av dygnsvila. De nuvarande bestämmelserna i Allmänna bestämmelser (AB) måste förändras och anpassas till de skyddsregler som finns om minsta dygnsvila i EU:s arbetstidsdirektiv. Detta efter att EU-kommissionen uppmärksammat att det finns brister i avtalet avseende reglering om dygnsvila.

Pågående arbete

Utvecklingsledare, tillsammans med förhandlingschef samt planerings- och bemanningsexpert, arbetar nu med att stödja verksamheterna i detta arbete som till största delen handlar om att anpassa sitt nuvarande schema utifrån kravet på 11 timmars dygnsvila. Utbildningstillfällen har genomförts för första linjens chefer tillsammans med schemaläggare och lokalt förtroendevalda. Ärenden kopplat till dygnsvilofrågor samt FAQ omhändertas och uppdateras kontinuerligt samt den visuella hjälpen i form av flera olika schemaexempel. Samverkan på övergripande nivå genomförs med uppdaterad information om hur processen fortlöper.

En schemagrupp är tillsatt med representation från ordinarie dygnet runt verksamheter samt de verksamheter som har jour och beredskap. Schemagruppens syfte är bland annat att vidareförmedla verksamhetsnära schemafrågor och uppdatera ansvariga för dygnsviloarbetet i hur arbetet fortlöper. Även aktuell forskning gällande hälsosamma arbetstider visar på vikten av kontinuerlig vila och återhämtning för ett hållbart yrkesliv.

Hanteringsordning

En praktisk hanteringsordning och arbetsgång inför att tillämpa planerade undantag från 11 timmars dygnsvila i någon verksamhet går via Regionledningen. Om Regionledningen bedömer, efter råd från sakkunniga, att sanktionera undantag i verksamheten, går frågan vidare till MBL-förhandling med berörda fackliga parter. Syftet med hantering via Regionledningen är att skapa en sammanhållen bild över vilka verksamheter med dess unika verksamhet som kan behöva tillämpa undantag på en eller flera medarbetare, eftersom målsättningen är att kunna följa EU:s arbetstidsdirektiv på ett så säkert sätt som möjligt.

Noggranna bedömningar inför eventuella undantag

Bedömningar inför ställningstagande av planerade undantag från 11 timmars dygnsvila kommer kräva en noggrann redogörelse från arbetsgivaren med underlag som grund. Här kommer verksamheterna ha stöd i processen kopplat till punkter att förhålla sig till för att underlätta och optimera arbetsgången rent praktiskt. Samarbetsytor har upprättats nationellt för erfarenhetsutbyte i dygnsvilohanteringen. En uppföljning av efterlevnad av de nya dygnsvilo-reglerna kommer ske årligen, för att minimera antalet planerade avvikelser i förhållande till kraven i EU:s arbetstidsdirektiv.

Säkerhetsenheten

Säkerhetsenheten förstärks från och med 17 april 2023 med en ny medarbetare som ska jobba med beredskaps- och övningsplanering i syfte att öka regionens förmåga vid samhällsstörningar.

Enheten har bedrivit kompetenshöjande utbildning av personal inom regionen vilka tjänstgör som TiB (tjänsteman i beredskap) samt personal som är PS+-utbildade (prehospital sjukvårdsledning). Utbildningen leddes av Katastrofmedicinskt centrum från Linköping. Enheten har också påbörjat en grundläggande utbildning av styrelsen i sin roll som kris- och krigsledning.

Vidare har Länsstyrelsen utbildat säkerhetsenhetens personal i metodik avseende RSA (Risk- och sårbarhetsanalys), detta med bakgrund av att region och kommun ska använda samma metodik vid genomförandet av analysen. Enheten kommer efter genomförd utbildning att påbörja arbetet med RSA.

För närvarande planerar säkerhetsenheten, i de delar som berör regionen, inför genomförandet av EU-toppmötet i slutet av maj.

Etik och personcentrerad vård

Regionens strateg inom etikområdet är delaktig i ett förbättringsarbete som startat upp på IVA vid Gällivare och Sunderby sjukhus. Frågeställningen som behandlas är ”etik och personcentrerad vård – hur hör det ihop?”, detta genom föreläsningar, direkta tips och vägledning att applicera i den direkta patientomvårdnaden. Ansvarig strateg kommer under året att ha fortsatta dialogmöten med tillsatt arbetsgrupp på enheterna och därmed fortsätta att stödja och handleda deras arbete.

Ekonomi och uppföljning

Avslutade vårdval

Den 1 juli 2022 avslutade Tandvårdscentrum Arvidsjaur AB sin verksamhet inom Vårdval allmän barn och ungdomstandvård. Det är ingen som tagit över denna etablering, utan patienterna är listade på Folktandvården i Arvidsjaur.

Den 31 januari 2023 avslutade Tandläkare Eva Olovsson AB i Munksund, Piteå sin verksamhet inom Vårdval allmän barn och ungdomstandvård. Den 1 februari startade Tandläkare Sofia Ala AB verksamhet i Munksund, Piteå.

Patientsäkerhet och vårdhygien

Vårdhygien

Vårdhygiens medarbetare har genomgått förberedande utbildning inför den Europeiska punktprevalensmätningen avseende vårdrelaterade infektioner (ECDC PPM-VRI). Sju av fjorton av regionens kommuner kommer ha genomgått utbildningsserien innan sommarens semesterperiod.

Följsamhet till hygienrutinerna och klädreglerna

Vecka 12 deltog Region Norrbotten i de nationella mätningarna av följsamhet till de basala hygienrutinerna och klädreglerna (BHK). Resultaten håller på att föras in i den nationella databasen och initiala mätningar visar de sämsta siffrorna på tjugotalet.

Vid månadsmätningarna av följsamheten till de basala hygienrutinerna och klädreglerna (BHK) ses för regionen ett resultat på 72 procent, vilket är ungefär samma värde som för tidigare mätningar under året samt för samma period föregående år. Andelen mätande enheter 2023 ligger i medeltal på 75 procent. I mars ses en minskning från 75-80 procent till 66 procent.

Patientsäkerhet

Lex Maria och händelseanalyser

Enligt patientsäkerhetslagen ska utredning och lex Maria anmälan göras skyndsamt efter att en allvarlig vårdhändelse inträffat. Under 2023 har 12 lex Maria anmälningar lämnats in till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). För närvarande pågår utredning av 18 ärenden. Medelutredningstiden för anmälda ärenden 2023 ligger på 7,3 månader. Det är viktigt att få en verksamhetsnära analyskunskap och ett gott samarbete där patientsäkerhetsenheten stödjer verksamheten. Antalet analyser per verksamhet och år är ofta få, varav stöd behövs.

Aktuella tillsynsärenden

Den 22 februari fick Region Norrbotten besked om att IVO beslutat lämna in en ansökan till förvaltningsrätten om att utdöma det förelagda vitet på 10 miljoner kronor. IVO menar att regionen inte har kunnat tillgängliggöra det antal vårdplatser som behövs för att tillgodose patienternas behov inom den

somatiska vården. Regionen har överklagat men inget besked från överklagan har nått regionen ännu.

Avvikelser som handlar om vårdplatsbrist

Som en direkt åtgärd kopplat till pågående tillsynsärenden av vårdplatser och liggtider på akutmottagningarna sker uppföljning av upprättade avvikelser som handlar om vårdplatsbrist. Under januari till mars 2023 har 60 avvikelser upprättats. I jämförelse med 2022 är antalet avvikelser färre detta år. Alla allvarliga avvikelser går till chefläkare med lex Maria ansvar för bedömning om en lex Maria anmälan ska göras.

Journalgranskning har påbörjats av de patienter där avvikelse är upprättad och det finns en koppling till vårdplatsbrist. Alla allvarliga vårdskador som hittas kommer att gå till chefläkaren för bedömning om anmälan enligt lex Maria. En sammanställning bör kunna presenteras under senare delen av hösten.

Avvikelsehanteringssystemet Synergi

Arbetet med att uppdatera rutindokumenten fortgår så att dessa ska överensstämma med nya Synergi. Systemförbättringar genomförs fortfarande och även mindre anpassningar i systemets olika formulär sker kontinuerligt.

Omorganisationer och strukturförändringar i verksamheter innebär anpassningar i Synergi-trädet, funktionsbrevlådor, webbformulär och informationsmaterial.

Det finns fortfarande eftersläpning och anhopning av inkomna avvikelser med en viss fördröjning i handläggningstider som följd. Nya arbetssätt för att omhänderta dessa och för att effektivisera avvikelseutredningarna testas. Riktade utbildningsinsatser genomförs kontinuerligt för avvikelseansvariga och verksamheter för att säkerställa att avvikelseutredningar sker enligt gällande lagstiftning.

Smittskydd

Smittskyddsåret 2023 präglas fortsatt av en godartad infektionsepidemiologisk situation. Fall av covid-19 och RS-virus diagnosticeras fortsatt men influensasäsongen ser ut att ha nått sitt slutskede.

Ett dokument som rekommenderar smittförebyggande åtgärder gentemot (nyanställd) personal har på uppdrag från tidigare regiondirektör arbetats fram av smittskydd och vårdhygien i samverkan med företagshälsovården.

Nära vård

Årsrapport 2022

Region Norrbotten har lämnat in en slutrapport för god och nära vård till Socialstyrelsen för år 2022. Slutredovisningen är styrd utifrån Socialstyrelsens

frågeställningar och beskriver inte helheten i regionens omställning till nära vård.

Region Norrbotten gör årligen uppföljning av beviljade medel för omställning till nära vård. För år 2022 erhöll regionen 121,5 miljoner kronor. Av dessa medel har 97,3 miljoner kronor exklusive overhead fördelats till verksamheterna inom områdena; nära vård med primärvården som nav, vårdens medarbetare, vision e-hälsa och ambulanssjukvård.

Uppföljningen innehåller en beskrivning av satsningar, aktuella aktiviteter, resultat, samverkanspartner och hur satsningar ska implementeras i ordinarie verksamheter. Verksamheterna beskriver svårigheter med att redan nu redovisa mätbara förbättringar för patienterna. Det bekräftas också på nationell nivå genom Myndigheten för vård- och omsorgsanalys uppföljning av nära vård.

Gemensam uppföljning Nära vård

Region Norrbotten arbetar tillsammans med länets kommuner för att ta fram förslag på gemensamma indikatorer för uppföljning av omställningen till nära vård. Inriktningen är att uppföljningen ska följa hur väl regionen och kommunerna lever upp till den gemensamma målbilden. Ansatsen är att identifiera ett antal indikatorer som visar hur verksamheterna lyckats ställa om utifrån strategins riktningförändringar och förutsättningar.

Under år 2023 planerar regionen även att genomföra en grundlig nulägesanalys som ska utgöra basen för en mer långsiktig uppföljning av omställningen till nära vård. Den kommer att utgå från ett större antal indikatorer.

Ramverk för uppföljning SKR

SKR arbetar med att utveckla ett ramverk för uppföljning av nära vård. Ramverket ska fungera som ett komplement till den traditionella uppföljningen och ge stöd till systemledning, utförarverksamheter och andra intressenter i den pågående omställningen.

Vård- och omsorgsanalys rapport

Som en del i regeringsuppdraget att utvärdera omställningen till nära vård har Myndigheten för Vård- och omsorgsanalys utkommit med sin andra delrapport. Sammanfattningsvis konstateras att det finns ett brett stöd för omställningens mål och en stor efterfrågan på förbättringar bland både patienter och yrkesverksamma. I verksamheterna prioriteras i synnerlighet områden som ökad kontinuitet och tillgång till fast kontakt i primärvården.

Rapporten visar emellertid att det finns få indikationer på att omställningen har lett till måluppfyllelse eller förbättringar utifrån ett patientperspektiv. Många aktiviteter och utvecklingsprojekt pågår runt om i Sverige men utvärderingen visar att det tar tid innan utvecklingsarbetet implementeras, skalas upp och breddinförs och därmed leder till mer övergripande förbättringar sett till omställningens målsättningar. Regioner och kommuner har tydliggjort inriktning i form av gemensamma målbilder, strategier och planer. Ur ett

systemperspektiv har omställningen bara lett till mindre förändringar när det gäller ekonomiska resurser, kompetensförsörjning och vårdkonsumtion. Rapporten lyfter fram att regionerna ännu inte verkar ha gett primärvården tillräckliga förutsättningar att stärka primärvården som navet i svensk hälso- och sjukvård.

Flödesarbeten

För att sprida erfarenheter och lära av varandra kommer erfarenheter från de gemensamma flödesarbetena som startades upp våren 2022 att sammanställas i en rapport. Den kommer bland annat att innehålla ett metodavsnitt och en sammanfattande beskrivning av de flödesarbeten som har pågått mellan specialiserad vård, primärvård och kommuner. Syftet är att förbättra arbetsätt som leder till nära vård för norrbottningarna. I höst planeras en spridningskonferens för chefer och medarbetare för att sprida kunskap från flödesarbetena mellan länsdelarna.

Hälso- och sjukvårdsdirektörens rapport

I hälso- och sjukvårdsdirektörens rapport denna månad kan ni läsa om de arbeten kring kompetensförsörjning och kompetensutvecklingsplaner som pågår i verksamheterna.

Folk tandvården berättar arbetet med att öka tillgängligheten i länet, men även om de om krav på ökad nationell styrning och lagändringar som föreslagits i tandvårdsbetänkandet.

Utöver det rapporterar divisionerna om sitt fortsatta arbete mot ett personcentrerat arbetssätt och en nära vård.

Rapporten finns i sin helhet under bilaga 2.

Regionala utvecklingsdirektörens rapport

I regionala utvecklingsdirektörens rapport februari 2023 kan ni bland annat läsa om aktuella händelser inom regionens projekt, nyheter från kulturverksamheterna samt det förbättringsarbete som genomförs.

Rapporten finns i sin helhet under bilaga 3.

Bilagor

1. Månadsrapport mars 2023
2. Hälso- och sjukvårdsdirektörens rapport
3. Regionala utvecklingsdirektörens rapport
4. Opcat-inspektion av Region Norrbotten, Psykiatrien läns gemensamt i Öjebyn